

גוט שבת Gut Sábész

22. évfolyam 27. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:58 • ט' ניסן תש"פ • 2020. 4. 3. • פרשת צו • Szombat kimenetele: 20:06

Az ötödik lubavicsi rebbe centenáriuma

Múlt héten pénteken, niszán hó 2-án volt Sálom Dovber Schneersohn, az ötödik lubavicsi rebbe 100. jorcájtja. A rebbe, akit sokan úgy emlegetnek, mint a RáSÁB (Reb Sálom Ber), 1860-ban született Lubavics városában, Smuél Schneersohn (Má-HÁRÁS) rabbi, a negyedik rebbe második fiaként. Ragyogó elméje már fiatalon megmutatkozott, nem volt még bár micvá korú, amikor apja chászid filozófiai tanításait magyarázta. 15 évesen házasodott össze Sterna Szárával, mely *siduchot* nagyapja, a szentéletű *Cemách Cedek*, Menáchem Mendel Schneerson rabbi rendezett el még halála előtt.

Amikor apja 1882-ben elhunyt, ő ragyogó tanításokkal enyhítette a közösség fájdalomát, és bár már ekkor sokan szerették volna, hogy ő legyen a következő rebbe, ezt ő a bátyja iránti tiszteltből megtagadta, ezért „hivatalosan” csak 1893-ban fogadta el a pozíciót, miután rabbi Snéor Zálmán Áháron elköltözött Lubavicsból.

Reb Sálom Dovbernek mintegy 2000 chászid diszkurzusa ismert, amiért sokan a közép-

kori Talmudtudóshoz, a RÁM-BÁMhoz hasonlították, és a Chábád chászidok Maimonidészének nevezik. A sokszor tekervényes tanítások mellett nagy gondot fordított arra, hogy az egyszerűbb, tanulatlannabb zsidókhoz is eljussanak a legfontosabb elvek – mindent a saját szintjén volt képes tanítani. 1897-ben megalapította a Tomchei Temimim iskolát, ahol a klasszikus Tóra- és Talmudtanulásokon kívül a misztikus Chábád filozófiával is megismerkedhettek a hallgatók. Az eredeti iskola szellemében ma több tucatnyi országban áll fenn a Tomchei Temimim, mely így a világ legkiterjedtebb zsidó oktatási intézményrendszerének számít.

Miközben a RáSÁB a Tóra nyelvén harcolt az asszimiláció ellen, a pogromokkal sújtott zsidók szenvedéseit is próbálta enyhíteni, például 1891-ben, amikor a zsidókat kiűzték Moszkvából, akkor egy szövözetet alapított, mely ezeknek teremtett biztos bevételt a napi betevőhöz.

Az első világháború idején a folyamatos nyugtalanságok miatt 1915-ben Rosztovba költö-

zött, ahol 1920 tavaszán adta vissza lelkét Teremtőjének.

A Rebbe egy kétszobás házban élt, ahol az egyik volt a hálószoba, a másikban pedig az ismert chásziddal, Jákob Mordecháj Beszpálov rabbi tanult. Az akkor még kisdied fia, Jozsef Jicchák ágya is ugyanebben a szobában volt. A kisgyermek rebbe nagyon szép volt, ábrázata csak úgy sugárzott. Egy késői este alkalmával, amikor Jákob Mordecháj rabbi figyelte, ahogy a kis rebbe alszik, megjegyezte a RáSÁBnak, hogy a gyermek arcának az ábrázata és ragyogása jelzi gondolatainak a tisztaságát. Ez erős vágyat ébresztett a RáSÁBban, hogy megcsókolja fiát. De éppen abban a pillanatban jutott eszébe, hogy a Szentélyben annak idején volt, aki nemcsak áldozatot mutatott be, hanem bizony még ezüstöt, aranyat és más dolgokat is adományozott a Szentély fenntartására. Így elhatározta, hogy a csókot haszid filozófiára váltja, és ekkor írta meg a *Má rábu máászchá* kezdetű *máámárt*. Ilyen apa fia lett a Rebbe utódja, Reb Jozsef Jicchák (RáJÁC).

Virtuális előadások

Virtuális Bét Midrás naponta
A *zsido.com* Facebook-oldalán péntek kivételével minden nap 19:00–22:00 óráig (lásd a 2. oldalon)

Myers Mendy rabbi:
A *tükör másik oldalán – a hetiszekasz és tanulságai napjainkban*
A Cháj Galéria Facebook-oldalán, szerdánként 18:30-tól

Feldman Mussie rebbecen:
Közepesek a konyhában
(csak nőknek!)
A csoport Facebook zárt csoportjában. Belépési engedélyért keressék Feldman rebbecent. Szerdánként 20:30-tól

Hurwitz Sholom rabbi:
Peszách-hoz közeledve
A Teleki zsinagóga zárt Facebook-csoportjában, belépési engedélyért keressék Hurwitz rabbist. Keddenként és csütörtökönként 16:00–17:00 Peszáchig

Glitsenstein Chaim Saul rabbi:
Napi dvár torá
Konferenciahívás
a +36 1 987 6825-ös telefonszámán. Kód: 901244
Vasárnaptól csütörtökig 18:00

Napi Talmud Dáf jomi
Hétköznap reggelente 7:30
Szombat és vasárnap este 21:00
Élőben: Köves Slomó Facebook-oldalán, utólag visszanzárható: <https://dafhajomi.luah.hu>

Kóser étel-miszer-ellátás
Melegétel-rendelés, gyógyszerbeszerzés és bevásárlási szolgáltatás az Óbudai zsinagógától: Erdős Judit (06-30 222-1439 vagy e-mailen: koshercatering@zsido.com)
Pékáru és ebéd házhozzállítás:
tel.: (06 70) 946-4921
vagy e-mail: rendeles@koserpeksseg.hu
Hús házhozzállítás:
www.koserhus.com

A Dohány utcai Kóser Piac továbbra is a rendes nyitvatartási időben várja vásárlóit.

Sálom Dovber Schneersohn rabbi és az általa alapított Tomchei Temimim iskola varsói tablója

Hetiszakasz

A papok törvényei

Párását Cáv (2Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasa. Magát az egész harmadik könyvet „Vá-jikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv

központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kiemelt helyen az áldozathozatalok állnak.

Zsidó híradó

Késik az izraeli egységkormány

Lassan egy éve tartó huzavona után a hétvégén még úgy tűnt sikerült megegyezni a Likudnak és a Kék és Fehér párt volt vezetőjének egy egységkormány megalakításáról, azonban a hét közepére újból megakadt a folyamat.

Beni Ganz – a koronavírus-járvány miatt – félretette Netanjahuval kapcsolatos ellenérzéseit, és saját pártszövetségéből kiválva politikai áldozatot hozott egy újabb választás megakadályozása céljából. Pártvezető társai döntését nem tartják heroikusnak, inkább ígéretszegőként tekintenek rá.

Különösen érzékeny téma az, hogy mi lesz Netanjahu szerepe, ha Ganz átveszi a hatalmat, és nincs egyetértés bizonyos diplomáciai kérdésekben sem.

A három legvitásabb kérdés az igazságügyi miniszter, valamint a Knesszet elnökének személye, és a Donald Trump amerikai elnök béketervében szereplő júdea-szamáriai anektálások végrehajtása.

Még nem tudni biztosan azt sem, hogy milyen pártok csatlakoznának a nagykoalícióhoz, de a Munkapárt vezetése már jelezte, hogy nyitott lenne rá. Azonban a baloldali párton belül többen tiltakoznak az ellen, hogy beálljanak egy Netanjahu-Ganz szövetség mögé.

A bal lábbal kelőknek

Pillanatnyi hangulatunk életünk valamennyi szegmensére kihat. Kezdve a reggeli felkeléstől, egészen az esti lefekvésig, aktuális kedélyállapotunk szüntelenül ott dolgozik a háttérben. Éppen ezért, mikor valami olyat teszünk, amit aztán rögtön utána meg is bánunk, gyakran a hangulatunkat tesszük felelőssé: „csak rossz napom van”, „bal lábbal keltem fel” stb.

Hetiszakaszunkban olvassuk, hogy a Szentélybeli szolgálat során, a békeáldozatot bemutató a kohénnal együtt fogta az állat bizonyos részeit, és meglengette azokat Isten előtt.

A haszid mesterek tanításai szerint az állat áldozat a mi személyes áldozatunkat tükrözi. Azt a személyes áldozatot, melyben létünk állatias részét kantárba fogjuk, és arra szorítjuk, hogy úgy tegyen, ahogy jó, és ne úgy, ahogy a pillanatnyi kedve, ösztöne tartja.

Az áldozat meglengetése arra a hangulatingadozásra utal, amelyet időnként mindnyájan megtapasztalunk. Az áldozatot bemutató a lengetéssel elismeri, hogy ezzel az érzelmi hullámvásúttal szemben ő is védtelen,

mindazonáltal az áldozatot végig a kezében tartja. Ez azt tanítja nekünk, hogy kötelességeinket nem szakíthatjuk meg csupán azért, mert éppen a „nincs kedvem” hangulatban vagyunk. Ez különösen érvényes az Isten iránti kötelezettségeinkre, melyeknek ma – Szentély híján – a Tóran tanuláson és a micvák teljesítésén keresztül tudunk eleget tenni. Bár ezekért sem fizetést, sem szabadnapot nem kapunk, ugyanolyan fontosságúak – sőt, még inkább –, mint bármely más, személyesen vállalt feladatunk.

A kevésbé fontos dolgokban időnként nyugodtan átadhatjuk az irányítást a pillanatnyi kedélyállapotunknak. Kicsit több csokoládét ettünk? Nem az alkalomhoz illő ruhában jelentünk meg? Sebaj. Ezek a nem olyan fontos dolgok. Időnként jogunk van bal lábbal ébredni és elnézőnek lenni magunkkal. Azonban, ami az Istennel szembeni kötelességeinket illeti, ott sose hagyjuk kicsúszni a gyepőlőt a kezünk közül!

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Levi Avtzon rabbi írása nyomán.

MAGYAR
HUNGARIAN **עוף**
KOSER
KOSHER **כשר**
CSIRKE
CHICKEN **הונגרי**

Rendelje házhoz: www.koserhu.com

Virtualis Bét Midrás - zsidu.com is live now

19.00

Oberlander Báruch

A Peszáchí hágádá a kabbala és a haszid filozófia tükrében

20.00

Megyeri Jonatán

Peszáchí tudnivalók

21.00

Minden este más előadókkal és témákkal

Facebook Tanház

Virtuális Bét Midrás

A zsidu.com Facebook-oldalán élőben.

Velem és a Rebbével történt

„Jó hírekről fognak beszámolni”

1987-ben Dél-Afrikából az Egyesült Államokba költöztünk, ahol nagy szerencsénkre összeismerkedtünk a kaliforniai Tarzanában élő lubavicsi küldöttel, Mordy Einbinder rabbival, és csatlakoztunk a zsinagógájához.

Egy évvel később felfigyeltünk arra, hogy Ryan, a két és fél éves fiunk, elkezdett furcsán viselkedni. Zúzóadások borították a testét és hólyagok a nyelvét. Elvittük egy gyerekorvoshoz, aki azonnal vérvizsgálatok és röntgenfelvételek elkészítését írta elő. Néhány órán belül megkaptuk az eredményt: Ryan leukémiában szenvedett. Azonnal kórházba szállították.

A diagnózisról Mordy rabbit is értesítettük, aki segített megírni egy levelet a Rebbének, melyben az áldását kértük fiunk gyors gyógyulásához.

A válasz hamarosan megérkezett. A Rebbe megírta, hogy apósa, az előző rebbe sírjánál fog imádkozni Ryan felépüléséért, és azt kérte, hogy tudósítsuk a fejleményekről. „Jó hírekről fognak beszámolni” – állt a levélben, mintha nem is volna kérdés, hogy hamarosan így is lesz.

Ekkor Ryan rendkívüli állapotban volt, az ő helyzete volt a legsúlyosabb a kórházi osztályon fekvő rákos gyermekek között. Még enni sem tudott. Miután azonban megkaptuk a Rebbe áldását, Ryan felült, és ivott.

Miután az orvosok elvégezték az első kezelést, Ryan egy izolált szobába került, hogy elkerüljék a fertőzések. Mi is csak speciális védőfelszerelésben közeledhettünk hozzá.

Mordy rabbi segítségével minden héten tájékoztattuk a Rebbét a fiunk állapotáról, és, Is-

tennek hála, jó hírekről tudtunk beszámolni, mert a leukémia gyors ütemben húzódtott vissza, bár Ryan még mindig rendkívül rossz állapotban volt. Ekkor kellett döntenünk arról, hogy reménykedünk abban, hogy a gyógyulás továbbra is folytatódik, vagy egy drasztikusabb, csontvelő-átültetést igénylő beavatkozással próbálkozunk.

Nem tudtuk, mitévők legyünk. Sokan azt tanácsolták, hogy ne kockáztassunk a mű-

ták a legalkalmasabbnak. „Én nyertem, én nyertem!” – kiabálta, amikor megkaptuk az eredményt. Örömmel vonult kórházba, ahol sokan meglátogatták és ajándékokkal kedveskedtek neki.

A transzplantáció előtt nagyon idegesek és bizonytalanok voltunk, de a Rebbe áldása és tanácsa nyugtatólag hatott. Teljesen biztosak voltunk abban, hogy a megfelelő döntést hoztuk meg.

A Sacks család a kaliforniai Tarzanában él.

Ryan jogot tanul és orvosi műhibákra specializálódik.

Az interjú 2011 szeptemberében készült.

téttel, hiszen Ryan állapota szépen javult. A csontvelő-átültetés valóban nagy veszélyeket rejt magában, mert még egy sikeres műtét után is sok komplikáció adódhat, és az sem biztos, hogy a szervezet befogadja az idegen csontvelőt. A Rebbe azonban arra biztatott minket, hogy a beavatkozás mellett döntsünk és megismételte, hogy jó hírekről fogunk beszámolni. Így tehát a műtétet választottuk. Lányunk, a Ryannél másfél évvel idősebb Carli alkalmas donornak bizonyult.

Carli nagyon boldog volt, hogy segíthet, és az összes megvizsgált családtag közül őt talál-

A műtét sikeres volt, bár adódtak kisebb komplikációk, s ezért Ryan a következő évet ott-hon töltötte.

Érdekes módon, amikor először felvettük a kapcsolatot a Rebbével Ryan betegsége miatt, ő azt kérte, hogy vizsgáltsuk meg a mezuzáinkat. Kiderült, hogy az egyik tekerics nem volt kóser, mert néhány betű elmosódott a következő tórai mondatban: „Hogy sokasodjanak napjaid és gyermekeitek napjai a földön”. Elképedtünk azon, hogy éppen az a részlet volt hibás, mely a gyermekek hosszú életéről szól.

Ryan lábadozása alatt a Rebbe

folyamatosan érdeklődött az állapotáról. Volt, hogy a titkára, Leibel Groner rabbi telefonált és érdeklődött. Nagyon meghatározó volt a törődése. Bár globális ügyek foglalkoztatták, nem feledkezett meg a fiunkról. Nemcsak választ és abban áldást kaptunk tőle, hanem folyamatos érdeklődést. „A Rebbe tudni szeretné, hogy érzi magát a fiuk” – jelezték a titkárságáról. Megtiszteltetésnek éreztük ezt a lehetetlen odafigyelést.

A Rebbe törődése és figyelme a család más tagjait is megragadta. Amíg Ryan kórházban volt, sok barátunk és rokonunk vállalt magára különböző tórai parancsolatokat a gyógyulása érdekében. Ma legalább harminc-negyven olyan családról tudok, amely Ryan betegsége és felépülése miatt tart szombatot és vezet kóser konyhát. A Rebbe áldásán keresztül megértették, hogy az imák meghallgatásra találnak, s ezért bízunk kell az Örökkévalóban és a Tórája szerint kell élnünk.

Sajnos személyesen sohasem találkoztunk a Rebbével. A sírjához azonban ellátogattunk és elmentünk az irodájába is, ahol érezni lehetett a jelenlétét. Rendkívül hálásak vagyunk mindazért, amit értünk és Ryanért tett, aki ma már egy 26 éves, boldog és egészséges felnőtt.

Ryan Sacks

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Loksn
(gluténmentes tészta)

Párve, gluténmentes

Ezen a héten egy levesbetétet ajánlunk, mely a hagyományos askenázi konyhában Peszáchkor kerül általában elő, ám valójában egész évben fogyaszthatjuk. Ez a levesbetét a loksn.

2 púpozott evőkanál
„krumpliliszt” (keményítő)
4 ek. víz
8 tojás
csipetnyi só
kevés olaj a sütéshez

A keményítőt alaposan elkeverjük a vízzel, majd a tojásokat egyesével pohárba ütjük, megvizsgáljuk, nehogy vércsepp legyen benne – a véres tojás nem kóser, ki kell dobni, a poharat pedig kiöblíteni a következő tojás feltörése előtt. A tojásokat a keményítő keverékhez adjuk, megsózzuk, és jól összekeverjük. Egy serpenyőt vékonyan kiolajozunk, felforrósítjuk, majd vékony palacsintákat sütünk a tojásos keverékből. Figyeljünk oda, mert a valódi palacsintánál jóval gyorsabban sül. Amikor egy darab elkészült, tányérra csúsztatjuk, szorosan feltekerjük, majd vékony szeletekre vágva nagy tábla tesszük. A műveletet addig folytatjuk, míg az egész tojásos keveréket el nem használtuk. Levesbetétként vagy valódi tészta helyett, szósszal leöntve kínáljuk.

Kérdezd a rabbit!

Álhír a videokonferencia-széder

hivatkozva, míg mások nyilvánosan jelezték, hogy nem ehhez adták a nevüket.

Miről van szó valójában?

Természetesen mindenki egyet ért azzal, hogy tilos használni ilyen és más elektromos technológiát ünnepen vagy sábeszkor – ahogy ezt meg is írják. Ez alapján nem elfogadható elindítani és élőben közvetíteni a Facebookon egy szombatfogadást és esti imát, szombatszegésnek számít annak is, aki közvetíti és annak is, aki nézi.

Amit a fent említett vallási vezetők valójában írtak, az arról szól, hogy ha megvan az esély, hogy a járvány miatt egyedül lévő idős emberek depresszióba süllyednek és, ne adj Isten, feladnák az életüket, ebben az esetben az ünnep előtt be lehet indítani egy élő adást, azzal a feltétellel, hogy senki nem fog a számítógéphez nyúlni az ünnep alatt.

Sajnos most, a világjárvány idejében nagyon sok az álhír, a „fake news”. Mindenfélét olvasni arról, hogy mennyire súlyos is valójában a betegség, vagy éppen, mivel lehetne gyógyítani a citromtól a ráolvasásig. Ilyenkor különösen fontos az információk hitelességének ellenőrzése és nagy a felelősségünk abban is, hogy ne terjesszünk hamis híreket. Ahogy magáról a betegségről vannak álhírek, úgy a betegség háláchikus kérdései kapcsán is találkozhatunk hamis híresztelésekkel, melyekkel ugyanolyan gondosan kell eljárunk, mint bármilyen más hír ellenőrzésekor.

A legújabb ilyen nagy port kavart hír arról szólt, hogy egyes izraeli szfárádi vallási vezetők idén megengedték, hogy videokonferencián keresztül széderezzenek az izolációban vagy karanténban levők időse rokonaikkal. A hír magyarul is megjelent, az emberek nagy örömmel osztották meg egymással.

Sajnos, annak ellenére, hogy 14 név szerepel a levélen, ez mégis álhír. Amint elkezdett terjedni, már ketten is visszavonták a nevüket róla, komoly félreértésre

David Lau főrabbi élesen tiltakozott egy interjúban szerda délelőtt, hangsúlyozva, hogy a levelet teljes mértékig félreértették, az alapelveket is, és ezt nem lehet véleményként elfogadni.

Ráadásul a világsajtóban és a magyar médiában is már csak fordítások nyomán készült összefoglalók jutottak el, az eredeti héber (és a héber nyelv...) ismerete nélkül. Tehát, hangsúlyozom, olyan esetben, amikor valóban életveszély állhat fenn, sok mindent meg lehet engedni egyedi mérlegelés alapján. De csak így, bírák kiadni egy engedélyt, nem lehet, és senki nem is gondolta. Pont azért, mert a széder egy ilyen komoly dolog, nem szabad miatta megszegni az ünnepet.

A mi közösségünk mindent meg fog tenni, hogy segítsünk az embereknek a széderben, akár gyakorlati útmutatókkal, akár macesszel, étellel. Adja az Örökkévaló, hogy senki ne kerüljön olyan lelki állapotba, ami veszélyessé válhat és mihamarabb múljon el a járvány, hogy együtt lehessünk szeretettel.

Oberlander Báruch

KOVÁSZOSELADÁSI MEGHATALMAZÁS

Április 8-án estétől április 16-án estig ünnepeljük a *Peszáchot*, a három zarándokünnep egyikét. Az ünnep előestéjétől az egyik kötelezettség az, hogy otthonunkat és minden más általunk használt területet (irodát, autót, raktárt stb.) teljesen megtisztítsuk minden kenyérmorzstól és egyéb kovászos ételtől, *cháméc*től. • *Cháméc* minden étel, ital, ami az öt fő gabonafajta – búza, rozs, árpa, zab vagy tönköly – felhasználásával készült, kivéve a különös gonddal, speciális eljárással készített ünnepi *maceszt*.

A kovászos eladása: A gyakorlatban az ünnep egész ideje alatt érinthetetlen kovászos tartalmú termékeket nem semmisítjük meg, hanem félretesszük, és a rabbi közvetítésével eladjuk egy nem zsidónak, hogy az ünnep nyolc napja alatt ne legyen birtokunkban. *Peszách* után pedig mindent visszavásárolunk. Az ünnep előtti napokban, de legkésőbb április 8-án 9 óráig meg kell bízunk a rabbit kovászosunk eladásával. A kovászos és chomécos dolgok, amelyek eladásra kerülnek, egy zárt helyiségben vagy zárt szekrényben lesznek elzárva az ünnep alatt, 2020. április 8-án 10:00 órától április 16-án 21:30 óráig. A helyiségen vagy szekrényen fel lesz tüntetve, hogy „*Peszáchra* eladott.”

A kovászoseladási megbízás megtalálható a www.zsido.com-on.

A meghatalmazásokat 2020. április 7-én éjfélig, de legkésőbb április 8-án reggel 9 óráig kérjük eljuttatni Oberlander rabbihoz az alábbi e-mail címre: info@zsido.com.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

